
FYSIIKAN TUTKIMUSLAITOKSEN JOHTOKUNNAN KOKOUS 3/2024

PÖYTÄKIRJA

AIKA TORSTAINA 21. MARRASKUUTA 2024 klo 11.15–12.12
PAIKKA Zoom-kokous

JÄSENET

professori Maija Aksela (UH)
professori Mikko Alava (Aalto)
professori Kari J. Eskola (JYU)
~~vararehtori Jari Hämäläinen (LUT)~~
~~vararehtori Jyri Hämäläinen (Aalto)~~
vanhempi tutkija Tapio Lampén (HIP henkilöstö)
(*poissa kohdan 7*)
~~vararehtori Kaisa Miettinen (JYU), varapuheenjohtaja~~
laboratorionjohtaja Maarit Muikku (STUK)
vararehtori Kai Nordlund (UH), puheenjohtaja
dekaani Sasu Tarkoma (UH)
vararehtori Tapio Visakorpi (TAU)

VARAJÄSENET

~~varadekaani Samuli Siltanen (UH)~~
~~apulaisprofessori Andrea Sand (Aalto)~~
~~professori Paul Greenlees (JYU)~~
professori Panja Luukka (LUT)
professori Harri Lipsanen (Aalto)
~~yliopistotutkija Matti Kalliokoski (HIP-klöstö)~~
professori Ari Jokinen (JYU) (*poissa k. 5–6*)
~~johtava asiantuntija Kari Peräjärvi (STUK)~~
~~professori Minna Palmroth (UH)~~
~~professori Simo Huotari (UH)~~
~~professori Lasse Laurson (TAU)~~

PUHEENJOHTAJA vararehtori Kai Nordlund
ESITTELIJÄT johtaja Katri Huitu
ASiantuntijat varajohtaja, tutkimuskoordinaattori Antti Väihkönen
SIHTEERI hallintopäällikkö Tuulikki Laurila

1. Kokouksen avaaminen ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Helsingin yliopiston johtosäännön 17 §:n mukaan hallintoelin on päätösvaltainen, kun vähintään puolet jäsenistä, kokouksen puheenjohtaja mukaan luettuna, on läsnä.

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 11.15, ja totesi sen päätösvaltaiseksi.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esitys: Hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös: Esityksen mukaan.

3. Johtokunnan edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Esitys: Hyväksytään johtokunnan 2/2024 kokouksen pöytäkirja (*liite 1*).

Päätös: Esityksen mukaan.

4. Ilmoitusasioita

- a. Valmisteluryhmän 6/2024 kokouksen muistio (*liite 2*)
- b. Professori Daniela Bortoletto (University of Oxford) ja TkT Atte Haapalinna (Okmetic Oyj) SAB:in jäseniksi ajalle 1.9.2024-31.8.2028 toisen kautensa päättäneiden Kalle Härkin ja Manfred Krammerin tilalle
- c. CERN:in uudeksi pääjohtajaksi valittu professori Mark Thomson ajalle 1.1.2026–31.12.2030
- d. Head of Critical Systems Engineering Timo Hakulinen aloittanut CERN:in Suomi-yhdyshenkilönä eläköityvän Markus Nordbergin tilalla
- e. HIP:in tutkimusavustajalle Mikko Seppälälle Global Undergraduate Awards -tunnustus maailman parhaasta kandidatuksi matematiikan ja fysiikan sarjassa
- f. LUT-yliopiston fysiikan laitoksen vierailu HIP:issä Kumpulassa 28.10.2024
- g. CERN IdeaSquare 10-vuotisjuhla 8.11.2024
- h. ilmaisineläjäohjelman ohjausryhmän kokous 11.11.2024
- i. FIRI-tiekarttahaun toinen vaihe: HL-LHC, FAIR, Cosmology Data Center
- j. talousraportti 1–9/2024 (*liite 3*)
- k. HIPin tutkimukseen liittyviä rekrytointeja jäsenyliopistoissa:
 - Hiukkasten perusvuorovaikutukset -projektin projektipäällikkö Anca Tureanu Helsingin yliopiston teoreettisen hiukkasfysiikan professorin tehtävään 1.1.2025 lukien
 - Zoltán Zimborás Helsingin yliopiston kvanttialgoritmien professorin tehtävään
- l. HIP:in tutkimukseen liittyviä täydentävän rahoituksen projekteja:
 - teknologiaohjelman johtajalle Filip Tuomistolle Suomen Akatemian hanke kvanttiteknologioiden tutkimukseen Etelä-Korean KAIST-instituutin kanssa 1.11.2024–31.10.2027

5. Tutkimuslaitoksen tutkimussuunnitelma vuodelle 2025

Fysiikan tutkimuslaitoksen johtosäännön 6 §:n mukaan johtokunnan tehtävänä on hyväksyä tutkimuslaitoksen toimintaa, taloutta ja henkilöstöä koskevat suunnitelmat. Tutkimuslaitoksen tutkimussuunnitelma vuodelle 2025 on pöytäkirjan liitteenä (*liite 4*).

Esitys: Johtokunta hyväksyy tutkimussuunnitelman vuodelle 2025.

Päätös: Esityksen mukaan.

6. Tutkimuslaitoksen talousarvio vuodelle 2025

Fysiikan tutkimuslaitoksen johtosäännön 6 §:n mukaan johtokunnan tehtävänä on tehdä päätökset tutkimuslaitokselle osoitetun rahoituksen suuntaamisesta tutkimusohjelmiin. Johtaja esitteli budjettiesityksen vuodelle 2025 (*liite 5*).

Esitys: Johtokunta päättää perusrahoituksen jaosta vuodelle 2025 seuraavasti:

Teoriaohjelma 494 000 € (489 000 € v. 2024)
 CMS-ohjelma 987 000 € (970 000 € v. 2024)
 Ydinaineen ohjelma 464 500 € (459 000 € v. 2024)
 Teknologiaohjelma 402 000 € (338 000 € v. 2024)
 Yleiset menot 1 685 045 € (1 718 000 € v. 2024)
 Muut menot
 Education and open data 83 000 € (82 000 € v. 2024)
 Cloud 108 000 € (107 000 € v. 2024)
 Euclid 63 000 € (62 000 € v. 2024)
 Ilmaisinelaboratorio 325 000 € (325 000 € v. 2024)

Yhteensä 4 611 545 € (4 550 000 € v. 2024)

Myöhemmin saatavat rahoitusosuudet lisätään yleisiin menoihin.

Päätös: Esityksen mukaan.

7. Johtokunnan lausunnot tutkijanuramallin 3. portaan tehtävien täyttämistä

Helsingin yliopiston rehtorin 22.6.2022 päätöksen mukaan erillisen laitoksen johtajan tulee ennen päätöksen tekemistä opetus- ja tutkimushenkilöstön neliportaisen mallin kolmannelle portaalle sijoittuvan tehtävän täyttämistä vähintään kolmen vuoden ajaksi saada johtokunnan lausunto asiasta. Ennen kuin erillisen laitoksen johtaja tekee päätöksen opetus- ja tutkimushenkilöstön neliportaisessa mallissa kolmannelle portaalle sijoittuvan tehtävän tai tutkimusjohtajan tehtävän täyttämistä vähintään kolmen vuoden ajaksi, johtokunta antaa asiassa lausuntonsa.

Esitys: Johtokunta puoltaa

- 1) Timo Hildénin ottamista CMS toinen vaihe -projektiin vanhemman tutkijan työsuhteeseen ajalle 1.1.2025–31.12.2027 (*liite 6*).

- 2) Tapio Lampénin ottamista CMS koe -projektiin vanhemman tutkijan työsuhteeseen ajalle 1.1.2025–31.12.2027 (*liite 7*).
- 3) Sami Lehden ottamista CMS koe -projektiin vanhemman tutkijan työsuhteeseen ajalle 1.1.2025–31.12.2027 (*liite 8*).

Päätös: Esityksen mukaan.

8. Projektipäälliköiden nimeäminen

Tutkimuslaitoksen työjärjestyksen (7.10.2020) mukaan tutkimuslaitoksen kullakin tutkimus- ja kehitysprojektilla on johtokunnan nimeämä projektipäällikkö. Projektipäällikkö nimetään pääsääntöisesti projektin ajaksi. Projektipäälliköltä edellytetään projektin alan osaamista ja kykyä tutkimuksen ohjaamiseen sekä projektin hallintoihin. Lisäksi edellytetään kykyä ja valmiutta yliopistorajat ylittävään yhteistyöhön. Projektipäällikön tehtävänä on toimia päämäärätietoisesti tutkimuksen edistämässä ja ohjaamisessa, opiskelijoiden ohjauksessa ja lisäresurssien hankinnassa, sekä hallinnoida projektiaan tutkimuslaitoksen vuosittaisen talousarvion määrittämässä rajoissa.

Esitys: Johtokunta nimeää seuraavien projektien projektipäälliköt ajalle 1.1.2025–31.12.2027 seuraavasti (*liitteet 9–11*):

CMS-ohjelma

- CMS koe (CMS Experiment): Mikko Voutilainen
- CMS toinen vaihe (CMS Upgrade): Erik Brücken

Teknologiaohjelma

- AlN-on-Si kvanttiemitterit ja -sensorit, AQUES (AlN-on-Si Quantum Emitters and Sensors): Nikhilendu Tiwary

Päätös: Esityksen mukaan.

9. Fysiikan tutkimuslaitoksen pitkän aikavälin strategian päivityksen hyväksyminen

HIP:in pitkän aikavälin strategian tarkoituksena on luoda kokonaiskuva tutkimuslaitoksen tämänhetkisestä tutkimustoiminnasta ja toimintaympäristöstä, ennakoida toimintaympäristön muutoksia ja tutkimuksen kehityssuuntia sekä määritellä tutkimuslaitoksen tutkimustoiminnan pitkän aikavälin tavoitteet sekä keskeiset toimenpidekokonaisuudet. Strategian aikajänne vaihtelee ohjelmakohtaisesti. Pitkän aikavälin strategian pääpaino on tutkimuksessa, mutta siinä huomioidaan myös tasa-arvoon, yhdenvertaisuuteen ja työhyvinvointiin liittyviä näkökohtia.

HIP:in pitkän aikavälin strategia on linjassa keskeisten eurooppalaisten strategioiden kanssa: hiukkasfysiikan strategia (European Particle Physics Strategy), ydinfysiikan pitkän tähtäimen suunnitelma (NuPECC Long-Range Plan) ja astrohiukkasfysiikan strategia (European Astroparticle Physics Strategy).

Strategiapäivityksen laadintaan on osallistunut valmisteluryhmän lisäksi laajasti HIP:in tutkimusyhteisöä. Strategiapäivitystä on käsitelty HIP:in torikokouksessa 24.5.2024 ja sitä esitellään HIP:in henkilöstökokouksessa 21.11.2024. Strategialuonnos on pöytäkirjan liitteenä (*liite 12*).

Strategia on tarkoitus päivittää seuraavan kerran vuonna 2028.

Esitys: Hyväksytään HIP:in pitkän aikavälin strategian päivitys.

Päätös: Esityksen mukaan.

10. Edistämistoimenpiteitä suomalaisten saamiseksi CERN:in työntekijöiksi (keskusteluasia)

CERN:n vakituisesta henkilöstöstä on eläköitymässä useita pitkäaikaisia suomalaisia työntekijöitä. CERN:iin toivotaan lisää suomalaisia, ja CERN kannustaa suomalaisia hakemaan CERN:in työntekijöiksi. Tarvetta on diplomi-insinööreille, insinööreille ja tekniikoille, mutta myös muiden alojen edustajille. Rekrytointipohjaa on näin ollen yliopistojen lisäksi ammattikorkeakouluissa ja ammattioppilaitoksissa. Suomalaisia rekrytoidaan myös CERN:in vakituiseen tutkimushenkilöstöön.

CERN:in henkilöstöosasto selvittää CERN:in suomalaisten avustuksella mahdollisia jatkotoimenpiteitä. CERN:in henkilöstöosasto on toimittanut markkinointimateriaalia HIP:iin, ja on ilmoittanut olevansa käytettävissä erilaisiin rekrytointitapahtumiin.

Keskustelussa oli esillä, että useat suomalaishakijat ovat kokeneet CERN:in hakuprosessin hankalaksi.

Lisäksi keskustelussa oli esillä suomalaisten opiskelijoiden kannustaminen hakemaan CERN:iin kesätöihin ja harjoitteluun.

11. Tulevia tapahtumia

- HIP Staff Meeting (hybridi) 21.11.2024
- HIP Christmas Dinner Helsingissä 21.11.2024
- HIP:in ja Helsingin yliopiston fysiikan osaston SA-talvihaun mentorointitilaisuus 25.11.2024
- Hiukkasfysiikan päivät Lammilla 27.11.–28.11.2024
- Mikko Sainion kirjoittaman HIP:in historiikin ”Helsinki Institute of Physics – the first twenty years 1996–2016” julkistamistilaisuus 29.11.2024 klo 14.30 Kumpulassa

- Tiedetoimittajien matka CERN:iin 9.–11.12.2024
- HIP:in verkostoitumistilaisuus CERN:issä 10.12.2024
- HIP:in joulukahvit Kumpulassa 16.12.2024 klo 14
- Pohjoismainen Spätind-konferenssi Suomen järjestämänä Norjassa 2.–7.1.2025
- FAIR:in AFC:n (Administrative and Finance Committee) kokous Jyväskylässä 21.–22.5.2025
- RECFA-kokous (Restricted European Committee for Future Accelerators) Helsingissä 30.–31.5.2025
- Second international workshop on the physics of Ultra Peripheral Collisions (UPC2025) Saariselällä kesäkuussa 2025
- FCC-kokous (Future Circular Collider) Helsingissä 8.6.–12.6.2026
- HIP Happy Hour kuukauden viimeisenä perjantaina Kumpulassa

12. Muut asiat

Maija Aksela kutsui johtokunnan jäsenet osallistumaan 17.12.2024 LUMA-seminaariin.

13. Johtokunnan seuraava kokous

Johtokunnan seuraava kokous pidetään maaliskuun vaihteessa Helsingin yliopiston keskustakampuksella. Kokouksen jälkeen johtokunnalla on yhteinen päivällinen. Johtokunnan jäsenille lähetetään kokouksen ajankohdasta doodle-kysely.

14. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.12.

Kai Nordlund
Johtokunnan puheenjohtaja

Tuulikki Laurila
Johtokunnan sihteeri

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti Helsingin yliopiston asian- ja dokumentinhallintajärjestelmässä (RIIHI).

Tämä asiakirja on allekirjoitettu

Lista allekirjoittajista

Allekirjoittaja

Todennus